

**ИРГЭНИЙ БОЛОН АРИЛЖААНЫ ХЭРГИЙН ТАЛААР
ЭРХ ЗҮЙН ХАРИЛЦАН ТУСЛАЛЦАА ҮЗҮҮЛЭХ ТУХАЙ
МОНГОЛ УЛС БОЛОН БҮГД НАЙРАМДАХ КУБА УЛС
ХООРОНДЫН ГЭРЭЭ**

Монгол Улс болон Бүгд Найрамдах Куба Улс (цаашид "талууд" гэх),

иргэний болон арилжааны хэргийн талаар эрх зүйн харилцан туслалцаа үзүүлэх салбарын хамтын ажиллагааг чухалчлан үзэж,

дараах зүйлийн талаар хэлэлцэн тохиролцов. Үүнд:

1 дүгээр зүйл

Эрх зүйн туслалцааны хамрах хүрээ

Талууд энэхүү гэрээний дагуу иргэний болон арилжааны хэргийн талаар дараах эрх зүйн туслалцааг харилцан үзүүлнэ. Үүнд:

- (a) шүүхийн болон шүүхийн бус баримт бичиг гардуулах;
- (b) нотлох баримт бүрдүүлэх;
- (c) шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх. Үүнд шүүхээс гарч буй шийдвэр болон талуудын хуульд заасан адилтгах шийдвэр багтана;
- (d) мэдээлэл солилцох.

2 дугаар зүйл

Эрх зүйн хамгаалалт

1.Талуудын харьяат иргэд нөгөө талын хуулийн харьяалалд тухайн талын иргэн эсхүл оршин суугчтай адил нөхцөлөөр тухайн талын шүүхэд хандах эрхтэй бөгөөд шүүхийн адил хамгаалалт эдэлнэ.

2.Энэхүү зүйлийн 1 дэх заалт нь аль ч талын нутаг дэвсгэрт байрлах бөгөөд түүний дотоодын хуульд заасны дагуу байгуулагдсан хуулийн этгээдэд нэгэн адил хамаарна.

3 дугаар зүйл

Эрх бүхий төв байгууллага

1.Талууд энэхүү гэрээний зорилгоор 14 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд хоорондоо шууд харилцах болон хүсэлт гаргаж, хүсэлт хүлээн авах эрх бүхий төв байгууллагыг томилно.

2.Монгол Улсын эрх бүхий төв байгууллага нь Улсын Дээд шүүх байна. Бүгд Найрамдах Куба Улсын эрх бүхий төв байгууллага нь Хууль зүйн яам байна.

3.Аль ч тал өөрийн эрх бүхий төв байгууллагыг өөрчилж болох бөгөөд, уг өөрчлөлтийн талаар нөгөө талдаа нэн даруй бичгээр мэдэгдэнэ.

4 дүгээр зүйл

Туслалцаа хүссэн хүсэлтийн хэлбэр болон агуулга

1.Эрх зүйн туслалцаа хүссэн хүсэлт нь бичгээр үйлдэгдсэн байх бөгөөд дараах зүйлийг тусгасан байна.Үүнд:

- (a) хүсэлт гаргагч байгууллагын нэр;
- (b) хүсэлт хүлээн авагч байгууллагын нэр;
- (c) эрх зүйн туслалцааны хүсэлтэд заасан хэргийн мэдээлэл;
- (d) хүсэлтэд холбогдох этгээдийн хувийн мэдээлэл, үндэс угсаа, иргэний харьяалал, оршин сууж буй газар, хуулийн этгээдийн хувьд нэр, хаяг;
- (e) хэрэв хүсэлтэд холбогдох этгээдийг төлөөлөх хүн байгаа бол түүний нэр болон хаяг;
- (f) хүсэлтийн агуулга болон түүнийг гүйцэтгэхэд шаардлагатай бусад мэдээлэл;

2.Эрх зүйн туслалцаа үзүүлэх тухай хүсэлт, бусад дагалдах баримт бичиг болон мэдээллийг хүсэлт гаргагч талын албан ёсны хэлээр үйлдэж, хүсэлт хүлээн авагч талын албан ёсны хэл эсхүл англи хэлээр үйлдсэн орчуулгыг хавсаргасан байна.

5 дугаар зүйл

Туслалцааны зардал

1.Талууд өөрсдийн нутаг дэвсгэр дээр эрх зүйн туслалцаа үзүүлэхтэй холбогдон гарах зардлыг тус тус хариуцна.

2.Дээр зааснаас үл хамааран хүсэлт гаргагч тал дараах зардлыг хариуцна. Үүнд:

- (a) энэхүү гэрээний 11 дүгээр зүйлд заасны дагуу хүсэлт гаргагч талын нутаг дэвсгэрт хүрэлцэн ирэх этгээдийн ирэх болон буцах замын зардал, нутаг дэвсгэрт байх үеийн зардал эсхүл олговор;
- (b) шинжээчид холбогдох зардал, төлбөр;
- (c) орчуулга болон тайлбарын зардал, төлбөр.

3.Хэрэв хүсэлтийг биелүүлэхэд онцгой шинж чанартай зардал шаардлагатай бол талууд тухайн хүсэлтийг биелүүлэх болзол, нөхцөлийг тодорхойлохоор харилцан зөвлөлдөнө.

4.Хэрэв хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлт гаргавал тус зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан зардал, төлбөр эсхүл олговрыг хүсэлт гаргагч тал урьдчилан төлж болно.

6 дугаар зүйл

Туслалцаа үзүүлэхээс татгалзах

1.Хэрэв хүсэлтийг биелүүлэх нь тухайн талын бүрэн эрхт байдал, аюулгүй байдал, нийтийн дэг журам, эсхүл нийтийн бусад үндсэн эрх ашигт хохирол учруулахаар бол, хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлтийг биелүүлэхээс татгалзаж болно.

2.Хүсэлтийг биелүүлэхээс татгалзсан тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлт гаргагч талд хүсэлт болон холбогдох баримт бичгийг буцаан хүргүүлэх бөгөөд татгалзсан үндэслэлийг мэдэгдэнэ.

7 дугаар зүйл

Шүүхийн болон шүүхийн бус баримт бичиг гардуулах

1.Хүсэлт хүлээн авагч тал нь хүсэлт гаргагч талаас шилжүүлэн өгсөн аливаа баримт бичгийг өөрийн хууль, тогтоомжид нийцүүлэн, аль болох боломжит нөхцөлийн дагуу гардуулах арга хэмжээг авна.

2.Гардуулах тухай хүсэлтэд хүлээн авах этгээдийн хаягийг тодорхой зааж, гардуулбал зохих баримт бичгийг хавсаргана.

3.Хүсэлт хүлээн авагч тал баримт бичиг гардуулан өгсний дараа гардуулсан огноо, газар болон гардуулсан хэлбэрийн талаарх нотолгоог хүсэлт гаргагч талд хүргүүлэх бөгөөд энэ нь эрх бүхий байгууллагын гарын үсэг, тэмдэг болон баримт бичиг гардуулж буй хүний гарын үсэгтэй байна. Гардуулан өгөх боломжгүй тохиолдолд энэ тухайгаа мэдэгдэнэ.

8 дугаар зүйл

Нотлох баримт бүрдүүлэх

1.Талууд хүсэлтийн дагуу харилцан бие биедээ нотлох баримт гаргаж өгөх бөгөөд хэргийн зохигчдоос мэдээлэл авах, гэрчийн мэдүүлэг авах, эд материалын болон бичгээр нотлох баримт цуглуулах, шинжээчийн дүгнэлт гаргуулах, шүүхийн үзлэг хийлгэх буюу нотлох баримт бүрдүүлэх зорилгоор шаардлагатай бусад арга хэмжээг авна.

2.Нотлох баримт бүрдүүлэх тухай хүсэлтэд энэхүү гэрээний 4 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах зүйлийг тодорхой тусгана.Үүнд:

- (a) талууд, гэрч, шинжээчээс асуух асуултын жагсаалт болон холбогдох хэргийн агуулга;
- (b) үзлэг хийх эд зүйл, баримт бичиг болон бусад эд хөрөнгийн талаар тодорхойлолт;

(с) 12 дугаар зүйлийн "b" дэд хэсэгт заасан шаардлагатай бусад мэдээлэл.

3.Энэхүү гэрээ нь дараах асуудалд хамаарахгүй. Үүнд:

(a) тухайн хэргийг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд ашиглахаас өөр зорилгоор нотлох баримт бүрдүүлэх;

(b) тухайн хэрэгтэй шууд холбоогүй, уялдаагүй баримт бичиг цуглуулах.

9 дүгээр зүйл

Баримт бичиг гардуулах, нотлох баримт бүрдүүлэх туслалцаа үзүүлэхээс татгалзаж болохгүй үндэслэл

Хүсэлт хүлээн авагч тал нь түүний шүүх тухайн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хувьд онцгой харьяалал эдэлдэг, эсхүл ирүүлсэн хүсэлтэд холбогдох ажиллагааг гүйцэтгэхийг түүний дотоодын хуульд заасны дагуу зөвшөөрдөггүй гэсэн үндэслэлээр хүсэлтийг хүлээн авахаас татгалзаж болохгүй.

10 дугаар зүйл

Баримт бичиг гардуулах, нотлох баримт бүрдүүлэх туслалцааны хүсэлтийг биелүүлэх

1.Баримт бичиг гардуулах, нотлох баримт бүрдүүлэх хүсэлтийг биелүүлэхдээ хүсэлт хүлээн авагч тал өөрийн хуулийг хэрэглэнэ. Гэхдээ хүсэлт хүлээн авагч тал өөрийн хууль, тогтоомжид харшлахгүй гэж үзсэн тохиолдолд хүсэлтийг биелүүлэхдээ хүсэлт гаргагч талын санал болгосон аргыг хэрэглэж болно.

2.Хүсэлт гаргагч талын хүсэлтийн дагуу хүсэлт хүлээн авагч тал нь хүсэлт гаргагч тал болон сонирхогч талуудад, тэдгээрийн төлөөлөгчдөд хүсэлтийг биелүүлэх өдөр, газар болон тэдгээрийн оролцооны талаар мэдэгдэнэ.

3.Хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлтийг биелүүлсний дараа түүний үр дүнгийн талаар мэдэгдэж, холбогдох бүх баримт бичиг болон олж авсан нотлох баримтыг хүсэлт гаргагч талд хүргүүлнэ.

4.Хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлт гаргагч талаас ирүүлсэн мэдээлэл нь тухайн хүсэлтийг биелүүлэхэд хангалттай бус, эсхүл тодорхой бус гэж үзвэл хүсэлт гаргагч талаас нэмэлт мэдээлэл хүсэж болно, хаяг тодорхой бус тохиолдолд хаягийг зөв тогтоох талаар зохих арга хэмжээ авна.

5.Энэхүү зүйлийн 4 дэх хэсэгт зааснаас бусад шалтгаанаар хүсэлтийг биелүүлэх боломжгүйд хүрвэл түүнийг биелүүлэхэд саад болж буй учир шалтгааныг мэдэгдэж, хүсэлт гаргагч талаас ирүүлсэн баримт бичгийг хүсэлтийн хамт хүсэлт гаргагч талд буцаан хүргүүлнэ.

11 дүгээр зүйл

Гэрч, шинжээчийг байлцуулах болон хамгаалах

1.Хүсэлт хүлээн авагч талын нутаг дэвсгэрт буй гэрч болон шинжээч нь хүсэлт гаргагч талын шүүхэд очих үүрэг хүлээхгүй.

2.Хэрэв хүсэлт гаргагч тал хүсэлт хүлээн авагч талын нутаг дэвсгэрт буй гэрч болон шинжээчийг шүүхэд өөрийн биеэр хүрэлцэн ирэх нь чухал ач холбогдолтой гэж үзвэл, зарлан дуудах хуудас гардуулах тухай хүсэлтийг товлосон хугацаанаас 60 хоногийн өмнө хүсэлт хүлээн авагч талд хүргүүлнэ, мөн яаралтай тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч тал зөвшөөрвөл үүнээс бага хугацаанд хүргүүлнэ.

3.Хүсэлт хүлээн авагч тал хүсэлт гаргагч талд гэрч, шинжээчийн талаар хариу мэдээллийг нэн даруй мэдээлнэ.

4.Дуудагдсан этгээд хүрэлцэн ирээгүй тохиолдолд түүнд ял, шийтгэл оногдуулахгүй.

5.Хүсэлт гаргагч талын эрх бүхий байгууллагад сайн дураар хүрэлцэн ирсэн гэрч, шинжээчийг хүсэлт гаргагч талын нутаг дэвсгэрт ирэхээс өмнө үйлдсэн үйлдэл, эс үйлдэлд эрүүгийн хариуцлагад татах, цагдан хорих, ял шийтгэх буюу эрх чөлөөг нь ямар нэг хэлбэрээр хязгаарлаж болохгүй, түүнчлэн хүсэлт хүлээн авагч тал болон тухайн хүний зөвшөөрөлгүй аливаа бусад хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд нотлох баримт өгөх үүрэг хүлээхгүй.

6.Гэрч, шинжээч нь цаашид байх шаардлагагүй гэж зохих эрх бүхий байгууллагаас мэдэгдсэнээс хойш хүсэлт гаргагч талын нутаг дэвсгэрээс 15 өдрийн дотор гарч яваагүй бол энэ зүйлийн 5 дахь хэсэгт заасан хамгаалалт дуусгавар болно. Энэхүү хугацаанд гэрч, шинжээч нь хүсэлт гаргагч талын нутаг дэвсгэрээс өөрөөс нь үл хамаарах шалтгааны улмаас гарч явж чадаагүй хугацааг оруулж тооцохгүй.

7.Энэхүү зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан хүсэлтэд гэрч, шинжээчид олгох зардал болон урамшууллын талаарх мэдээллийг тусгана. Гэрч, шинжээч нь 5 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасан зорилгоор холбогдох зардал болон урамшууллыг урьдчилан авах хүсэлтэй байгаагаа хүсэлт хүлээн авагч талд мэдэгдэж болно.

12 дугаар зүйл

Нотлох баримт гаргаж өгөхөөс татгалзах

1.Энэхүү гэрээний дагуу нотлох баримт гаргаж өгөх этгээд нотлох баримт гаргаж өгөхөөс татгалзах давуу эрх, үүрэгтэй бол дараах тохиолдолд тухайн нотлох баримтыг гаргаж өгөхөөс татгалзаж болно. Үүнд:

- (a) хүсэлт хүлээн авагч талын хуульд заасны дагуу;
- (b) хүсэлт гаргагч талын хуульд заасны дагуу тухайн хүсэлтэд тэрхүү давуу эрх болон үүргийг тодорхой заасан, эсхүл хүсэлт хүлээн авагч талын эрх бүхий төв байгууллагаас тэрхүү давуу эрх, үүргийг хүсэлт гаргагч талын эрх бүхий төв байгууллагад зөвшөөрсөн бол.

13 дугаар зүйл

Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх

Энэхүү гэрээнд заасан нөхцлийн дагуу аль ч тал нөгөө талын иргэний болон арилжааны хэргийн талаар гаргасан шүүхийн шийдвэр болон эрүүгийн хэргийн иргэний нэхэмжлэлтэй холбоотой шүүхийн шийдвэрийг өөрийн нутаг дэвсгэрт хүлээн зөвшөөрч гүйцэтгэнэ.

14 дүгээр зүйл

Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх тухай хүсэлт

1.Аль нэг талд гаргасан шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх тухай хүсэлтийг тухайн хэрэгт хамаарал бүхий этгээд нөгөө талын шүүхэд шууд хүргүүлж болно.

2.Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх тухай хүсэлтэд дараах баримт бичиг дагалдана. Үүнд:

- (a) шүүхийн шийдвэрийн баталгаат хуулбар, шүүхийн шийдвэрт өөрт нь тусгагдаагүй бол уг шүүхийн шийдвэр нь эцсийн болохыг нотолсон баримт бичиг;
- (b) шүүхийн шийдвэрт өөрөөр заагаагүй бол шүүх хуралд оролцоогүй шүүгдэгчийг хүсэлт гаргагч талын хуульд заасны дагуу зарлан дуудсан болохыг нотлох баримт;
- (c) шүүхийн шийдвэрт тодорхой заагаагүй бол эрх зүйн чадамжгүй этгээдийн хууль ёсны төлөөлөгчийг нотолсон баримт бичиг.

15 дугаар зүйл

Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон биелүүлэхээс татгалзах

Дараах тохиолдолд шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон биелүүлэхээс татгалзаж болно. Үүнд:

- (a) хүсэлт хүлээн авагч талын хуульд заасны дагуу тухайн хэргийг харьяалахгүй шүүхээс шийдвэр гаргасан бол;
- (b) хүсэлт хүлээн авагч талын шүүхээс эцсийн шийдвэр гарсан, эсхүл гуравдагч улсын шүүхээс адил оролцогчтой, адил нэхэмжлэлийн үндэслэлээр, адил хэрэгт эцсийн шийдвэр гаргасныг хүлээн зөвшөөрсөн бол;
- (c) адил оролцогч талуудтай, адил нэхэмжлэлийн үндэслэлээр, адил хэрэгт хүсэлт хүлээн авагч тал хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд энэхүү хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа нь түрүүлж эхэлсэн бол.

16 дугаар зүйл

Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх журам

1.Шүүхийн шийдвэрийг хүлээн зөвшөөрөх болон гүйцэтгэх ажиллагааг хүсэлт

хүлээн авагч талын шүүх өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу гүйцэтгэнэ.

2. Хүсэлт хүлээн авагч талын шүүх тухайн шүүхийн шийдвэрийн үндэслэлийг хянахгүй бөгөөд зөвхөн түүнийг энэхүү гэрээний заалтад нийцэж байгаа эсхийг нягтална.

3. Хэрэв шүүхийн шийдвэрт хэд хэдэн асуудлыг гүйцэтгүүлэхээр заасан бөгөөд бүхэлд нь гүйцэтгэх боломжгүй тохиолдолд хүсэлт хүлээн авагч тал хэсэгчлэн гүйцэтгэж болно.

17 дугаар зүйл
Мэдээлэл солилцох

Талууд нөгөө талын хүсэлтийн дагуу өөрсдийн нутаг дэвсгэрт дагаж мөрдөгдөж буй хууль, тогтоомж түүнчлэн эрх зүйн болон шүүхийн туршлагын талаар харилцан мэдээлж байна.

18 дугаар зүйл
Баримт бичгийг хүлээн зөвшөөрөх

Энэхүү гэрээний зорилгоор аль ч талын шүүх болон бусад эрх бүхий байгууллагаас үйлдсэн албан ёсны тамга, тэмдэг, эрх бүхий этгээдийн гарын үсэгтэй баримт бичгийг нөгөө талын нутаг дэвсгэрт ямар нэг нотолгоогүйгээр хүлээн зөвшөөрнө.

19 дүгээр зүйл
Зөвлөлдөх

Энэхүү гэрээг тайлбарлах, хэрэглэх болон хэрэгжүүлэхтэй холбогдон гарсан аливаа маргааныг талуудын эрх бүхий төв байгууллага хоорондоо зөвлөлдөх замаар шийдвэрлэнэ. Эрх бүхий төв байгууллагууд зөвшилцөлд хүрч шийдвэрлэх боломжгүй тохиолдолд, маргааныг дипломат шугамаар шийдвэрлэнэ.

20 дугаар зүйл
Хүчин төгөлдөр болох, нэмэлт, өөрчлөлт оруулах болон цуцлах

1. Энэхүү гэрээ нь талууд гэрээг хүчин төгөлдөр болгоход тавигддаг дотоодын шаардлагаа биелүүлж дууссан тухайгаа бичгээр мэдэгдсэн сүүлчийн өдрөөс хойш гуч (30) хоногийн дараа хүчин төгөлдөр болно.

2. Талууд харилцан бичгээр тохиролцсоноор энэхүү гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно. Тус нэмэлт, өөрчлөлт нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу хүчин төгөлдөр болно.

3. Энэхүү гэрээний заалт нь тус гэрээ хүчин төгөлдөр болсноос хойш гаргасан аливаа хүсэлтэд үйлчлэх бөгөөд тус гэрээ хүчин төгөлдөр болохоос өмнө хийгдсэн үйлдэлд холбогдуулан тус гэрээ хүчин төгөлдөр болсноос хойш гаргасан хүсэлтэд мөн адил үйлчилнэ.

4.Энэхүү гэрээ нь тодорхойгүй хугацаагаар хүчин төгөлдөр байна. Аль ч тал хэдийд ч энэхүү гэрээг цуцлах хүсэлтээ нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэж болно. Энэ тохиолдолд, мэдэгдэл өгсөн өдрөөс хойш нэг зуун наяд (180) хоногийн дараа тус гэрээ хүчингүй болно.

5.Энэхүү гэрээ дуусгавар болсон хэдий ч түүнийг дуусгавар болохоос өмнө хүлээн авсан эрх зүйн туслалцаа хүссэн хүсэлтийг тус гэрээнд заасны дагуу эцэслэн шийдвэрлэж дуустал үргэлжлүүлэн гүйцэтгэнэ.

ДЭЭР ДУРДСАНЫГ НОТӨЛЖ, тус тусын Засгийн газраас зохих ёсоор эрх олгогдсоны дагуу энэхүү гэрээнд гарын үсэг зурав.

Энэхүү гэрээг хотноо 20..... оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр монгол, испани, англи хэлээр тус бүр хоёр эх хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэрүүд адил хүчинтэй байна. Гэрээг тайлбарлахад зөрүү гарвал англи хэлээр үйлдсэн эх бичвэрийг баримтална.

МОНГОЛ УЛСЫГ ТӨЛӨӨЛЖ

**БҮГД НАЙРАМДАХ КУБА УЛСЫГ
ТӨЛӨӨЛЖ**